

Diweddariad OGCC ar Argymhellion y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus 2013-2014

Cefndir

Ym Mawrth 2015, cyhoeddodd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus eu [hadroddiad](#) yn dilyn eu craffu ar Gyfrifon 2013-14. Mae'r argymhellion canlynol yn perthyn i'r Ombwdsmon Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru.

Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid parhau'r ymdrechion rhwng y Comisiynwyr a'r Ombwdsmon i gyflawni effeithiolrwydd a chynhyrchedd drwy gydweithio, gan gynnwys integreiddio swyddogaethau ôl-swyddfa, a bod hyn yn cael ei adrodd yn ei Adroddiadau Blynyddol a Chyfrifon 2014-15. (Tudalen 26 o'r adroddiad)

Argymhelliad 5. Dylai'r Comisiynwyr a'r Ombwdsmon gyhoeddi gwybodaeth glir am y cyfrifoldebau y maent wedi'u dirprwyo i'w staff. (Tudalen 34 o'r adroddiad)

Argymhelliad 6. Dylai'r Pwyllgor Cyllid ystyried y berthynas rhwng Pwyllgor Archwilio a Risg yr Ombwdsmon Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru, ei banel cynghori, a Chynulliad Cenedlaethol Cymru ac a ddylid ffurfioli trefniadau. (Tudalen 38 o'r adroddiad)

Argymhelliad 9. Mae'r Pwyllgor yn annog sefydliadau a ariennir gan arian cyhoeddus i ystyried sut maent yn cyflwyno gwybodaeth i sicrhau ei fod yn hawdd ei ddeall i'r cyhoedd, ac mae hynny'n dangos blaenoriaethau'r sefydliad a'r lefel o adnoddau ymroddedig i'r blaenoriaethau hynny. (Tudalen 47 o'r adroddiad)

Darperir diweddariad isod ar waith a wnaethpwyd mewn perthynas â phob argymhelliad.

Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid parhau'r ymdrechion rhwng y Comisiynwyr a'r Ombwdsmon i gyflawni effeithiolrwydd a chynhyrchedd drwy gydweithio, gan gynnwys integreiddio swyddogaethau ôl-swyddfa, a bod hyn yn cael ei adrodd yn ei Adroddiadau Blynyddol a Chyfrifon 2014-15.

Ysgrifennodd yr Ombwdsmon, Comisiynydd Plant a Chomisiynydd Pobl Hŷn mewn ymateb i Gadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 28 Ebrill 2015. Mae copi o'r llythyr hon ynghlwm fel Atodiad A. Nododd y llythyr nifer o feysydd lle byddai'r Comisiynwyr a'r Ombwdsmon yn cydweithio. Mae diweddariad o bob maes wedi'i gynnwys isod:

Datblygu Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth unigol rhwng y sefydliadau

Cytunodd a arweiniodd yr Ombwdsmon, Comisiynydd Pobl Hŷn, Comisiynydd Plant, Comisiynydd y Gymraeg a Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar [Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth](#) unigol yn 2016. Mae hwn yn cael ei ddefnyddio ac yn cael ei adolygu hwyrach eleni.

Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn hyrwyddo trafodaeth ar faterion sy'n berthnasol â mwy nag un o'r llofnodyddion.

Rhannu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad rhwng Swyddogion Cyfrifyddu a chyfarfod yn rheolaidd i drafod rhaglenni gwaith ac adnabod cyfleoedd ar gyfer gweithio ar y cyd

Mae yna gyfarfodydd cyfnodol o'r Ombwdsmon a deiliaid swydd a Chyfarwyddwyr Comisiynydd. Mae hyn yn galluogi rhannu gwybodaeth a sgiliau a'r lle i drafod gweithio ar y cyd.

Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn ffurfioli'r trefniadau ar gyfer rhannu rhaglenni gwaith ac ystyried y cyfle i weithio ar y cyd.

Mae Cyfrifydd Cyllidol yr Ombwdsmon a Chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn mynychu'r briffiau diweddar rheolaidd ar gyfer cyrff cyhoeddus yng Nghymru.

Rhaglenni Ymgryfhau dysgu a datblygu staff

Cyfarfu staff priodol o bob sefydliad i drafod hyfforddiant a chynlluniau datblygu, a chytunwyd i rannu gwybodaeth am hyfforddiant a ddarperir yn allanol, gan helpu pob un i ddod o hyd i ddarparwyr hyfforddiant allanol priodol a chynnig rhannu hyfforddiant a gynhalir yn fewnol pan fu'n briodol.

Mae Swyddfa Archwilio Cymru hefyd wedi cynnig cynnwys Cyfrifydd hyfforddedig yr Ombwdsmon yn ychydig o'u hyfforddiant a'u cyfleoedd datblygu ar gyfer graddedigion hyfforddedig.

Cynhaliwyd gweithdai ar y cyd diweddaraf yn 2017 a oedd yn cynnwys Deloitte LLP, yr Ombwdsmon, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, Comisiynydd Pobl Hŷn a Chomisiynydd Plant i rannu gwybodaeth a dysgu ar faterion pynciol o ddiogelwch

seiber, Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) a sicrwydd risg. Mae gweithdy sector ar y cyd diweddaraf pellach yn cael ei gynllunio ar gyfer Hydref 2018.

Cydweithio i adolygu Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol sydd eisoes yn bodoli a datblygu'r dull ar gyfer cynlluniau cydraddoldeb newydd a champau gweithredu cysylltiedig.

Cyfarfu staff o'r sefydliadau amrywiol i ystyried y dull orau i sicrhau cynnydd parhaus ar amcanion cydraddoldeb. Cytunwyd y dylid ymgorffori amcanion cydraddoldeb i mewn i gynllunio busnes arferol. Rhannodd yr Ombwdsmon a'r Comisiynwyr wybodaeth ar eu hamcanion cydraddoldeb parchus. Cytunwyd hefyd mewn egwyddor y byddai'n ddefnyddiol rhannu data dienw, sy'n berthnasol â materion cydraddoldeb, rhwng y sefydliadau.

Archwilio'r potensial ar gyfer caffael darparwr gwasanaeth archwilio mewnol gyffredin.

Cwblhaodd y Comisiynydd Pobl Hŷn, Comisiynydd Plant a'r Ombwdsmon, broses caffael cydweithredol ac mae darparwr archwilio mewnol unigol wedi'i adnabod fel cyflenwr orau. Dechreuodd y cyflenwr newydd ddarparu gwasanaeth o dan y cytundeb newydd o Ebrill 2016. Rhannwyd manylion y trefniant hwn wedyn â Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a benododd yr un archwilwyr mewnol.

Meysydd eraill o gydweithio

Er mwyn cefnogi sefydliad swyddfa'r Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ac elwa ar ddarbodion maint, mae staff yr Ombwdsmon yn darparu gwasanaeth rhestr gweithwyr i Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar sail gydweithredol.

Argymhelliad 5. Dyliai'r Comisiynwyr a'r Ombwdsmon gyhoeddi gwybodaeth glir am y cyfrifoldebau y maent wedi'u dirprwyo i'w staff. (Tudalen 34 o'r adroddiad)

Mae'r Ombwdsmon yn parhau i fod yn Swyddog Cyfrifyddu ac nid yw wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn (ac eithrio i gyflenwi, lle bo angen, yn ystod ei absenoldeb).

Mae gan staff yr Ombwdsmon awdurdod dirprwyedig i wneud penderfyniadau gwaith achos. Mae gweithgareddau cyllidol/gweinyddol wedi'u cyflenwi gan ddirprwyaethau ddogfenedig i staff ar lefelau sy'n briodol i'r gweithgaredd. Mae'r rhain wedi'u cynnwys o fewn Polisiâu Cyllidol yr Ombwdsmon a adolygir gan Bwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg a'u cyhoeddi (ar ffurf golygedig.)

Argymhelliad 6. Dyliai'r Pwyllgor Cyllid ystyried y berthynas rhwng Pwyllgor Archwilio a Risg yr Ombwdsmon Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru, ei banel cynghori, a Chynulliad Cenedlaethol Cymru ac a ddylid ffurfioli trefniadau.

Mae'r Cylch gorchwyl ar gyfer y Panel Cynghori a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg, a'r berthynas rhyngddynt hwy, wedi'i adolygu. Mae Cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn adlewyrchu'r cyngor ac enghreifftiau a ddarparwyd yn llawlyfr Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg Trysorlys ei Mawrhydi. Mae'r pwyllgor yn ymgymryd ag adolygiad blynyddol gan ddefnyddio rhestr wirio'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol. Mae trefniadau llywodraethol, gan gynnwys trefniadau Archwilio a Sicrhau Risg, wedi'u cynnwys yn yr archwiliad allanol blynyddol.

Er bod yr Ombwdsmon yn parhau i fynychu cyfarfodydd y Panel Cynghori a Phwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg, nid yw bellach yn cadeirio'r Panel nac yn aelod o'r Pwyllgor. Mae hyn yn amlygu annibyniaeth y ddau fel ffynonellau o graffu, herio a chyngor i'r Ombwdsmon.

Mae aelodaeth y Panel Cynghori a Phwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg hefyd wedi'u cryfhau ac mae aelodau'r ddau'r unfath, er bod pob un yn cadw eu pwrpas a'u cylch gorchwyl ar wahân. Mae'r ddau wedi eu cadeirio gan aelod (allanol) o'r Pwyllgor/ Panel. Cadeirydd presennol y ddau yw Jonathan Morgan, cyn-gadeirydd o'r Cynulliad Cenedlaethol ar gyfer Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cymru.

Argymhelliad 9. Mae'r Pwyllgor yn annog sefydliadau a ariennir gan arian cyhoeddus i ystyried sut maent yn cyflwyno gwybodaeth i sicrhau ei fod yn hawdd i'r cyhoedd ei ddeall, ac mae hynny'n dangos blaenoriaethau'r sefydliad a'r lefel o adnoddau ymroddedig i'r blaenoriaethau hynny.

Datblygodd a chyhoeddodd yr Ombwdsmon ddogfen unigol Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon cyfunol am y tro cyntaf ar gyfer y flwyddyn 2016/17. Mae'r un dull wedi'i fabwysiadu am 2017/18. Mae'r adroddiad yn cynnwys graffeg i hyrwyddo cymathiad hawdd o wybodaeth. Cynhyrchwyd dogfen Crynodeb Gweithredol hefyd ar gyfer 2016/17, eto yn cynnwys graffeg a data lefel-uchel llawn gwybodaeth. (Mae Crynodeb Gweithredol ar gyfer 2017/18 yn cael ei gwblhau ar yr hyn o bryd.)

Mae'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon yn cynnwys dadansoddiad o gostau gweithredu drwy amcanion strategol, yn dangos y nifer o arian, a chyfartaledd y gyllideb, sydd wedi eu cymhwysu i bob un o bedwar amcan strategol yr Ombwdsmon.

Atodiad A

AC Darren Millar
Cadeirydd Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd

28 Ebrill 2015

Annwyl Cadeirydd

Rydym yn ysgrifennu mewn ymateb i adroddiad Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Cynulliad Cenedlaethol a gyhoeddwyd ym Mawrth 2015.

Rydym yn croesawu'r adroddiad a byddwn yn cyfeirio ato o fewn datganiadau'r Llywodraeth sy'n ymddangos fel rhan o'n Cyfrifon Blynyddol unigol ar gyfer 2014-15, sy'n nodi ein bod am ystyried yr argymhellion perthnasol a bod gweithredoedd ar y cyd eisoes ar law i weithio'n ymhellach at eu cyflawni yn ystod 2015-16.

Rydym eisoes wedi adnabod y meysydd posib canlynol o gydweithio posib am 2015-16

- Adolygu a diweddarau'r Memoranda/ Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng y sefydliadau a sefydlu un cytundeb ar y cyd.
- Bydd Swyddogion Cyfrifyddu yn parhau i gyfarfod yn rheolaidd i rannu rhaglenni cynllunio gwaith, adnabod cyfleoedd ar gyfer gweithio ar y cyd a rhannu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad.
- i gyfnerthu ein rhaglenni dysgu a datblygu staff er mwyn cael gwell gwerth am arian wrth sicrhau hyfforddiant a ddarperir yn allanol ac wrth rannu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad ar draws y sefydliadau am hyfforddiant a ddarperir yn fewnol.
- i gydweithio ar yr adolygiad gofynnol o'n Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol presennol wrth i ni weithio tuag at adolygu a'r gofyniad i gael cynlluniau newydd yn barod i'w cyhoeddi erbyn Ebrill 2016.

- I archwilio'r posibilidau ar gyfer caffael darparwr gwasanaeth archwilio mewnol cyffredin i hyrwyddo'r posibilidau i feincnodi ar draws sefydliadau tebyg o fewn Cymru.

Fel y cydnabuwyd yr adroddiad, nid oes llawer i'w arbed yn ariannol drwy rannu ein swyddogaethau ôl-swyddfa. Mae ein staff Cyllidol, TGC a AD sy'n galluogi'r ddarpariaeth o'n hamcanion yn cydweithio'n barod, pan mae'n briodol, drwy rwydwaith a rennir â Chyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru a byddent yn parhau i wneud hynny ochr yn ochr â Swyddfa Archwilio Cymru, Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol ac eraill. Fodd bynnag, fe wnawn edrych er mwyn adnabod cyfleoedd i weithio tuag at unrhyw drefniadau a rhennir i rannu gwybodaeth, sgiliau a phrofiad, a gall fod cyrff cyhoeddus llai eraill a fyddai â diddordeb mewn ymuno â ni.

Mae annibyniaeth yn nodwedd sy'n diffinio unrhyw sefydliad sy'n seiliedig ar hawliau ac a welir gan eraill fel ffynhonnell o gyfreithlondeb ac awdurdod. Felly, croesawyd bod y Pwyllgor wedi nodi'r ddadl llywodraeth gref o blaid dull mwy cyson i ariannu Comisiynwyr a gellir yn ein tyb, dim ond cryfhau'r trefniadau atebolrwydd presennol.

Rydym yn ymwybodol bod Meri Huws eisoes wedi eich darparu ag ymateb ysgrifenedig i'r adroddiad, ond bydd Comisiynydd y Gymraeg yn cydweithio â ni ar y gweithredu ar y cyd a nodir uchod. Rydym yn ymddiried y bydd yr ymateb cychwynnol hwn yn diwallu eich disgwyliadau a byddwn yn eich darparu â diweddariad o gynnydd yn ystod 2015- 16.

Yn gywir,

Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru

Ombwdsmon Gwasanaeth Cyhoeddus Cymru

Comisiynydd Plant Cymru

Cc Comisiynydd y Gymraeg ar gyfer Cymru